

A mezopotámiai világ atlasza

Helikon Kiadó - Magyar Könyvklub

Mindannak a gyökerei, amit mi európai örökségünként tartunk számon, tudásunk, kultúránk, társadalmi szerveződésünk kezdeteinek jó része arra a területre nyúlnak vissza, amelyet ez a mű elénk tár. Ez az ókori Mezopotámia, Anatólia, Irán, Palesztina és Szíria. Mai tudásunk szerint ez a terület volt civilizációnk bölcsője - márcsak ezért is alapműveltségünk elengedhetetlen része, ismernünk illik. Mégis, a legtöbbünk jóval kevesebbet tud róla, mint hinné.

Ez az atlasz igen jó bevezetőül szolgál a megismeréshez. Már biztos tapasztalatból tudhatjuk, hogy a Helikon Kiadó és a Magyar Könyvklub kulturális atlasz sorozata mind intellektuális, mind pedig esztétikai tekintetben igen magas színvonalat képviselő műveket ad a kezünkbe. Erről is méltán elmondható, hogy nagyon sok ismeretet közöl, sok információt nyújt a szóbanforgó térségről, ugyanakkor érdekes, és világos stílusának köszönhetően kellemes olvasmány. Igen gazdag képanyaggal teljes, és - nem utolsó sorban - nagyon szép a kiállítása is.

Amint Roaf a bevezetőjében elmondja, a mű több mint tízezer év fejlődését mutatja be ebben a térségben, és Nagy Sándor hódításával zárul. Itt ment végbe először az alapvető áttérés a vadászatról és gyűjtögetésről a föld-

művelésre, itt épültek az első templomok és az első városok, itt alakult ki a fémművesség, az írás, itt voltak az első királyságok és az első birodalmak.

Gazdaság és jogrend: Mezopotámiából származnak a pénz történetére, tágabb értelemben a nemesfémnek pénzként való használatára utaló legkorábbi ismert feljegyzések. Bevezették a súlyok hivatalos etalonjainak a használatát. Lehet, bár nem egyértelmű, hogy már bizonyos központi árintézkedéseket is alkalmaztak. A király és a templomok állapították meg a súlyszabványokat, és tették közzé bizonyos javak ezüstben mért értékét, csakúgy, mint a törvényben a büntetésekre, kamatokra, bérekre és egyebekre előírt ezüstmennyiségeket. A templomok komoly pénzforgalmi funkciókat is elláttak. Egy négyezer éves feljegyzés pl. egy pénzkölcsönügylet részleteit rögzíti, és rendelkezik a templomtól felvett kölcsön után fizetendő kamat mértékéről és fizetésének esedékességéről. Innen származnak az első írott törvénykönyvek. Belőlük tudjuk, hogy a mások személyében vagy tulajdonában okozott kárért rendszerint ezüstben kiszabott büntetést kellett fizetni, így pl. az i.e. II. évezred elején kb. fél kiló ezüst volt a büntetése annak, aki beharapott egy másik ember orrába. Meghökentően fejlett matema-

tikával is rendelkeztek. Tíz-es számrendszeren alapuló hatvanas számrendszert használtak, ismerték a helyiérték fogalmát, szorzótáblázatokat alkalmaztak és az osztást a reciprok szorzásra vezették vissza. Voltak négyzet-, köb- és négyzetgyök táblázataik. Olyan feladatokat oldottak meg, amelyeket ma kétismeretlenes első-, vagy másodfokú egyenletrendszerrel fejtenénk meg. Ismerték a Pitagorasz tételt. Egyes kutatók szerint a babiloni matematikában már megjelent az algebra kezdetleges formája is.

Bármit keresünk ebben a világban, üzleti lehetőségeket, tudást, kultúránk gyökereit, vagy egyszerűen csak élményt, a Közel-Kelet mérhetetlen kincsestár. Kincseinek nagy része azonban rejtve marad az elől, aki felkészületlenül közelít hozzá. Csak az ismerheti meg, aki már előre megszerzi azokat az ismereteket, amelyek nélkül nem értheti, amit lát, hall, tapasztal. Megbecsülést is csak úgy szerezhet az ott élők-nél, ha érzik rajta, hogy ismeri a világukat, annak történelmét és kulturkincseit.

Roaf könyve kiváló vezető ebben a világban. Átfogó, és szükségképpen csak igen korlátozott mértékben fér bele a részletekben való elmélyülés. Erről a rendkívül gazdag és sokrétű tárgyról ilyen terjedelemben másként nem is lehet beszélni.

Ezt valamelyest ellensúlyozni tudja a Helikon - Magyar Könyvklub sorozat kulturális atlaszainak az ismertetésben alkalmazott egyes technikája: kiemeli, és - ha dióhéjban is - rövid, tömör leírásokban, néhány jellemző vonás, adat, kép bemutatásával ismerteti a különösen fontos, jellemző témákat, helyszíneket. A témák között ott sorakoznak egyebek közt az írás eredete, a vallás és szertartások, a zikkuratuk, szállítás, tudomány, technológia, a mezopotámiai hadművészet. A helyszínek elvisznek Jerikóba,

Urukba, Eblába, Urba, Ninivébe, Babilonba, Szúszába, Perszepoliszba.

Ízelítőül néhány a további izgalmas alcímekből: Művészet és propaganda • Sumer befolyás külföldön • Az egyiptomi-hettita békeszerződés • Babilon lerombolása • Jeruzsálem elpusztítója • Dareiosz európai hadjáratai • Palota- és hárem-összeesküvések • Az ókori Közel-Kelet vége.

Az asszír királyi postáról szóló részből: Az egyik probléma, amivel az asszírok szembekerültek, hatalmas birodalmuk kormányzása

volt. A helyi adminisztráció a király utasításait végrehajtó és a királynak jelentésekben beszámoló tartományi kormányzó ellenőrzése alá tartozott. A hírközlésben előforduló hosszú késések azzal a veszéllyel jártak, hogy a kormányzó túl nagy függetlenségre tehet szert, vagy létfontosságú döntéseket kell elhalasztani. Ezen problémák leküzdésére az asszírok egy jól működő út- és hírnökhálózatot hoztak létre. ... Ezen a módon csak pár napig tartott, amíg a király parancsa a birodalom legtávolabbi csücskébe is eljutott."

Stefan Weiblen – Gerő Ágnes
PriceWaterhouseCoopers

Német-Angol-Magyar Audit Szótár

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1999

Aki kommunikációval foglalkozik, az mindenki másnál jobban tudja, milyen fontos, hogy a szavak és kifejezések pontosan azt a jelentést hordozzák, amelyet üzeni akarunk általuk, valamint hogy pontosan megértsük mások üzenetét. Különösen élesen jönnek elő ezek a problémák, ha idegen nyelven kívánjuk közölni egy szakma sajátos fogalmihoz kapcsolódó mondanivalónkat, vagy olvassuk, halljuk másokét. Ilyen-

kor tesznek különösen jó szolgálatot a szakszótárak. Ezért kínálkozik hasznos eszközül a KJK most megjelent, a számvittel és könyvvizsgálattal kapcsolatos szakkifejezéseket felvonultató új szótára. Használati értékét nagyban emeli, hogy a három nyelven megadja a számlatükör-kivonat sorainak címszavait, továbbá németül és magyarul a mérleg és eredmény kimutatás sorainak címszavait a német Kereskedelmi

Törvénykönyv alapján, ugyanezeket a magyar számviteli törvény alapján, és a mérleg és eredmény kimutatás címszavait magyarul és angolul a magyar számviteli törvény alapján.

A KJK igényessége mellett a szótár nagy erénye, jó szakmai minőségének és megbízhatóságának garanciája, hogy azt a világ egyik vezető könyvvizsgáló és tanácsadó cége, a PriceWaterhouseCoopers jegyzi.